

SMÅ OCH MEDELSTORA FÖRETAG

Små och medelstora företag utgör 99 % av alla företag i EU. De står för två tredjedelar av arbetstillfällena inom den privata sektorn och bidrar till mer än hälften av det totala mervärde som företagen skapar i EU. Flera olika åtgärdsprogram har antagits för att stödja små och medelstora företag, t.ex. småföretagsakten (Small Business Act), Horisont 2020 och Cosme-programmet. Deras syfte är att öka de små och medelstora företagens konkurrenskraft genom forskning och innovation och att förbättra deras tillgång till finansiering.

RÄTTSLIG GRUND

Små och medelstora företag bedriver huvudsakligen sin verksamhet på nationell nivå och relativt få av dem bedriver gränsöverskridande verksamhet inom EU. Oberoende av hur omfattande de små och medelstora företagens verksamhet är påverkas de av EU:s lagstiftning på olika områden, såsom beskattning (artiklarna 110–113 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget)), konkurrens (artiklarna 101–109 i EUF-fördraget) och bolagsrätt (etableringsrätt: artiklarna 49–54 i EUF-fördraget). Kommissionens definition av små och medelstora företag återfinns i rekommendation 2003/361/EG.

MÅL

Mikroföretag och små och medelstora företag utgör 99 % av alla företag i EU. 2015 skapade närmare 23 miljoner små och medelstora företag ett mervärde på 3,9 miljoner euro och sysselsatte 90 miljoner personer. De är en mycket viktig källa till företagarganda och innovation, vilket är avgörande för de europeiska företagens konkurrenskraft. EU:s politik för små och medelstora företag är inriktad på att se till att unionens politik och verksamhet främjar dessa företag och gör det mer lockande att etablera företag och göra affärer i EU.

RESULTAT

A. Småföretagsakten (Small Business Act)

Det mest omfattande och övergripande initiativet hittills för små och medelstora företag lades fram av kommissionen i form av ett meddelande i juni 2008, den så kallade småföretagsakten ([COM\(2008\)0394](#)). Den syftar till att skapa en ny politisk ram för att förena de befintliga instrumenten och bygger vidare på Europeiska stadgan för småföretag och kommissionens meddelande om en modern politik för små och medelstora företag. För detta krävs snarare en "strategi för ett politiskt partnerskap med

medlemsstaterna” än att föreslå en fullfjädrad gemenskapsstrategi. Småföretagsakten syftar till att förbättra den övergripande strategin för företagande i EU genom att “tänka småskaligt först”.

1. Smart lagstiftning

Att förenkla reglerna och minska byråkratin är en högprioriterad fråga för kommissionen när det gäller småföretagsakten. Att göra myndigheterna mer mottagliga för de små och medelstora företagens behov kan i hög grad bidra till att dessa företag kan växa. Ett direktiv om tjänster på den inre marknaden (direktiv 2006/123/EG) offentliggjordes 2006 och genomfördes av alla EU:s medlemsstater under 2009.

Småföretagen gynnas särskilt av ändringen av direktivet om sena betalningar (att offentliga myndigheter måste betala fakturor inom 30 dagar fungerar som en säkerhetsgaranti för små och medelstora företag) och direktivet om e-fakturering (att e-fakturor likställs med pappersfakturor). Moderniseringen av EU:s politik för offentlig upphandling innebär dessutom att små och medelstora företag nu stöter på mindre administrativa hinder när de deltar i offentliga upphandlingar och att de har bättre möjligheter att lämna gemensamma anbud. Samma strategi har visat sig förenkla kraven på finansiell rapportering och minska de administrativa bördorna för små och medelstora företag genom moderniseringen av både den offentliga upphandlingen inom EU och redovisningsdirektivet (nuvarande direktiv 2013/34/EU).

2. Tillgång till finansiering

Finansmarknaderna har ofta misslyckats med att tillhandahålla den finansiering som små och medelstora företag behöver. Vissa framsteg har gjorts under de senaste åren när det gäller att förbättra tillgången till finansiering och krediter för små och medelstora företag genom lån, garantier och riskkapital. EU:s finansinstitutioner – Europeiska investeringsbanken (EIB) och Europeiska investeringsfonden (EIF) – har utvidgat sina verksamheter inriktade på små och medelstora företag.

Enligt småföretagsakten är dock tillgången till finansiering fortfarande det näst största problemet för enskilda små och medelstora företag. I november 2011 föreslog kommissionen en handlingsplan för att förbättra de små och medelstora företagens tillgång till finansiering ([COM\(2011\)0870](#)). Handlingsplanen innehåller bland annat politiska initiativ för att underlätta små och medelstora företags tillgång till riskkapitalmarknaderna. Via kommissionens/Europeiska centralbankens gemensamma enkät om tillgång till finansiering för små och medelstora företag (SAFE) övervakar kommissionen hur de små och medelstora företagens tillgång till finansiering utvecklas.

3. Små och medelstora företag på den inre marknaden

I småföretagsakten, i kommissionens meddelande “På väg mot en inre marknadsakt – Att skapa en verkligt konkurrenskraftig social marknadsekonomi” ([COM\(2010\)0608](#)) och i inre marknadsakten II ([COM\(2012\)0573](#)) betonas att det behövs en ständig förbättring av ramvillkoren för företagen på den inre marknaden. Flera olika initiativ och åtgärder finns redan eller har planerats för att underlätta för små och medelstora företag att etablera sig och verka på den inre marknaden. De små och medelstora företagen

har beviljats undantag på flera områden, såsom konkurrensregler, beskattning och bolagsrätt.

4. Konkurrenspolitiken

EU:s politik avseende statligt stöd har länge gynnat små och medelstora företag eftersom den erkänner de särskilda svårigheter som dessa företag möter på grund av sin storlek. 2014 antog kommissionen en reviderad allmän gruppundantagsförordning för statligt stöd (förordning (EU) nr 651/2014). En del i modernisering av det statliga stödet är den större flexibilitet som medlemsstaterna får att ge små och medelstora företag statligt stöd utan förhandsanmälan och godkännande från kommissionen, under förutsättning att vissa villkor är uppfyllda. Baserat på den här förordningen kan små och medelstora företag utnyttja offentligt stöd på högst 7,5 miljoner euro.

B. EU:s nätverk för små och medelstora företag

Exempel på nätverk som är avsedda för små och medelstora företag är för det första allmänna stödtjänster för små och medelstora företag i EU, såsom Enterprise Europe Network, SOLVIT, Ditt Europa – företag, små och medelstora företag och miljön samt Kemikaliehantering: nationella hjälpcentraler för Reach. För det andra är det stöd till innovation och forskning, bl. a. Hjälpcentralen för frågor om immateriell äganderätt, SME Techweb, Hjälpcentral för små och medelstora företag: Kina och immateriell äganderätt, Europeiska nätverket av center för företagsamhet och innovation, European Workplace Innovation Network och Gate2Growth.

C. Små och medelstora företag och forskning

Forskning och innovation är av central betydelse för att små och medelstora företag i EU ska kunna lyckas och växa på ett hållbart sätt. Programmet Horisont 2020 för perioden 2014–2020 syftar till att skapa en bättre och mer heltäckande ram för stöd till de små och medelstora företagens forsknings- och innovationsverksamhet. En enda uppsättning regler bör leda till en väsentlig förenkling. Som en del av denna strategi uppmantras små och medelstora företag att delta via ett nytt särskilt instrument för små och medelstora företag som syftar till att fylla luckor när det gäller finansieringen av tidiga stadier av högriskforskning och högriskinnovation inom små och medelstora företag.

Det bör noteras att en halvtidsutvärdering av Horisont 2020 är ett bindande krav enligt förordningen om inrättande av Horisont 2020. Meddelandet ([COM\(2018\) 0002](#)) om preliminär utvärdering av Horisont 2020 tar upp en del möjliga förbättringar när det gäller genomförandet och utgör en solid erfarenhetsbas för utformning av framtida aktiviteter och initiativ. Resultaten kommer att användas som grund för struktur och innehåll i det nionde ramprogrammet, som kommer att presenteras som ett förslag i juni 2018.

Dessutom ingår förbättring av de små och medelstora företagens konkurrenskraft som ett av de 11 tematiska målen för sammanhållningspolitiken under 2014–2020. Ytterligare investeringar i små och medelstora företag kommer också att göras inom ramen för andra tematiska mål, särskilt forskning och innovation, en koldioxidsnål ekonomi samt informations- och kommunikationsteknik.

D. Programmet för företagens konkurrenskraft och små och medelstora företag (Cosme)

I december 2013 antogs Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1287/2013 av den 11 december 2013 om inrättande av ett program för företagens konkurrenskraft och små och medelstora företag (Cosme) för perioden 2014–2020. Cosmes planerade budget är 2,3 miljarder euro för perioden 2014–2020 och programmet har följande allmänna mål:

- Att förbättra små och medelstora företags tillgång till finansiering i form av eget kapital och lån: ett egetkapitalinstrument för investeringar i tillväxtfasen, och ett låneinstrument, som kommer erbjuda små och medelstora företag direkta lösningar eller andra lösningar med riskdelning genom finansiella mellanhänder så att de kan täcka sina lån. I Cosmes budget har 1,3 miljarder euro avsatts för finansiella instrument.
- Att underlätta för företagens att komma in på marknaden, både inom och utanför unionen: tillväxtinriktade företagstjänster kommer att erbjudas genom Enterprise Europe Network för att underlätta expansion både på den inre marknaden och utanför EU.
- Att främja entreprenörskap: verksamheten kommer att bestå av utveckling av företagarkompetens och företaggaranda, särskilt hos nyblivna företagare, ungdomar och kvinnor.

Enligt kommissionen förväntas programmet på årsbasis bistå 39 000 företag med att skapa eller behålla 29 500 arbetstillfällen och lansera 900 nya affärsprodukter, tjänster eller processer fram till 2020.

EUROPAPARLAMENTETS ROLL

Redan 1983 inrättade parlamentet "ett år för små och medelstora företag samt hantverksföretag" och lanserade en rad initiativ för att uppmuntra deras utveckling. Sedan dess har parlamentet konsekvent visat prov på sitt engagemang för att främja utvecklingen av små och medelstora företag i EU. Några konkreta exempel:

- I juni 2010 antog parlamentet en [resolution](#) om gemenskapens innovationspolitik i en värld i förändring^[1]. I denna resolution betonar parlamentet att man måste skapa förutsättningar så att små och medelstora företag snabbare kan få tillgång till riskkapital. Parlamentet uppmanar till utveckling av finansieringsinstrument för små och medelstora företag, såsom mikrokrediter, riskkapital för personer som vill investera i innovativa företag och företagsänglar som sponsrar företagsprojekt för unga forskare. Parlamentet uppmanar även medlemsstaterna och kommissionen att införa skatte-, finansierings-, företags- och administrationsincitament för investeringar.
- I mars 2011 antog parlamentet en [resolution](#) om industripolitik för en globaliserad tid^[2]. Parlamentet uppmanar bland annat kommissionen att fortsätta

[1]EUT C 236 E, 12.8.2011, s. 41.

[2]EUT C 199 E, 7.7.2012, s. 131.

genomförandet av småföretagsakten för att minska de administrativa bördorna och förbättra tillgången till finansieringsmöjligheter för små och medelstora företag. Parlamentet efterlyser även en uppdatering av definitionen av små och medelstora företag för att skapa större flexibilitet inom vissa industrisektorer. Vidare uppmanar parlamentet kommissionen att öka de små och medelstora företagens deltagande i ramprogrammen för forskning och utveckling.

- I maj 2011 antog parlamentet en [resolution](#) om en översyn av småföretagsakten^[3]. I den resolutionen uppmanar parlamentet bland annat medlemsstaterna att anta det sista återstående förslaget om stadgan för ett europeiskt privat aktiebolag. Parlamentet understryker också sin oro över att det inte genomgående har gjorts ordentliga bedömningar av vilka effekter som alla nya lagförslags skulle få för små och medelstora företag, särskilt på nationell nivå. Dessutom varnar parlamentet medlemsstaterna för nationell överreglering (gold plating), dvs. att införa ytterligare krav utöver kraven i EU-lagstiftningen när de införlivar direktiv i nationell lagstiftning.
- I oktober 2012 antog parlamentet en [resolution](#) om små och medelstora företag: konkurrenskraft och affärsmöjligheter^[4]. I denna resolution uppmärksammar parlamentet ett antal områden, bl.a. minskning av administrativa bördor, främjande av konkurrenskraft och jobbskapande, start av nya företag och tillgång till information och finansiering.
- I januari 2014 antog parlamentet en [resolution](#) om återindustrialisering av Europa för att främja konkurrenskraft och hållbarhet^[5], i vilken man betonade de små och medelstora företagens betydelse för EU:s ekonomi och efterlyste särskilt stöd till dem.
- I september 2016 antog parlamentet en [resolution](#) om tillgång till finansiering för små och medelstora företag och mer diversifierad finansiering till små och medelstora företag i en kapitalmarknadsunion^[6].
- Europaparlamentets [resolution](#) av den 5 juli 2017 om att bygga upp en ambitiös industristrategi för EU som en strategisk prioritering för tillväxt, sysselsättning och innovation i Europa ([2017/2732\(RSP\)](#))^[7].

Frédéric Gouardères
05/2019

[3]EUT C 377 E, 7.12.2012, s. 102.

[4]EUT C 68E, 7.3.2014, s. 40.

[5]EUT C 482, 23.12.2016, s. 89.

[6]Antagna texter, [P8_TA\(2016\)0358](#).

[7]Antagna texter, [P8_TA\(2017\)0305](#).

